

سوختگی نوعی جراحت پوست یا غشاهای مخاطی (مثل داخل دهان) است که در اثر گرمای بیش از حد، سرمای بیش از حد، مواد شیمیایی، تابش اشعه و جریان الکتریکی ایجاد می شود در نتیجه عوامل بیماری زا به راحتی می توانند وارد بدن شوند، از سوی دیگر بدن آب خود را از دست خواهد داد.

اقدامات اولیه در سوختگی استنشاقی

در حوادث ناشی از آتش سوزی یا انفجار در فضای بسته، اگر مصدوم علاوه بر سوختگی در نواحی پوست بدن، یک یا چند علائم زیر را داشته باشد:

- ۱- سوختگی موهای صورت و بینی
  - ۲- سوختگی در ناحیه سر و صورت
  - ۳- وجود دوده در بینی
  - ۴- سیاه شدن مخاط بینی و دهان
  - ۵- سرفه های مکرر و تنگی نفس
- سوختگی استنشاقی مطرح است، در این صورت:
- ۱- ابتدا پس از پوشاندن دهان و بینی خود با پارچه مرطوب، مصدوم را از محیط پر از دود خارج کرده و در فضای باز قرار دهید

۲- دکمه های لباس مصدوم را به جهت تسهیل تنفس باز کنید

۳- لباس های تنگ در قسمت بالاتنه را در صورتی که به پوست نچسبیده است را خارج کنید.

۴- برای بالا قرار دادن سر مصدوم از بالش استفاده نکنید. بهتر است در صورت امکان، مصدوم را به حالت نشسته یا نیمه نشسته قرار دهید، زیرا در این حالت

تنفس فرد تسهیل می گردد.

۵- در صورت امکان نواحی دهان و بینی بیمار را با آب شستشو دهید.

۶- تا زمان رسیدن آمبولانس ۱۱۵ مصدوم را به سرفه و تنفس عمیق تشویق نمایید.

۷- مواد غذایی و آب به مصدوم ندهید.

اقدامات اولیه در سوختگی با برق

۱- سوختگی با برق معمولاً دارای عمق زیاد است و می تواند به بافت های داخلی بدن هم صدمه وارد کند.

۲- ابتدا قطع جریان برق از منبع و یا جدا کردن فرد مصدوم با یک وسیله عایق از جریان برق باید انجام شود.

۳- در صورتی که احتمال می دهید مصدوم در هنگام حادثه پرت شده باشد، مصدوم را تکان ندهید و به اورژانس ۱۱۵ اطلاع دهید.

۴- در غیر این صورت مصدوم را خوابانده و اندام های دچار برق گرفتگی را بالاتر از سطح بدن قرار دهید.

۵- مرتب نبض، تعداد ضربان قلب و وضعیت تنفس مصدوم را چک کنید.

اقدامات اولیه در سوختگی حرارتی

۱- بیمار را روی سطحی از بدن که سوختگی ندارد یا سوختگی کمتری دارد دراز کنید.

۲- لباس های مصدوم را از بدن جدا کنید. لباس های چسبیده به محل زخم را دست نزنید.

۳- محل سوختگی را با آب لوله کشی خنک، حداقل به

مدت ۱۰ دقیقه شستشو دهید.

۴- قسمت های سوخته را با ملحفه تمیز بپوشانید.

۵- هرگز از خمیردندان، سیب زمینی، سفیده تخم مرغ، آرد، آب نمک و کره برای کاهش درد ناحیه دچار سوختگی استفاده نکنید.

۶- زیورآلات در قسمت های بالاتر و پایین تر از سوختگی را در صورت امکان خارج کنید.

۷- هرگز برای سرد کردن محل سوختگی از یخ یا آب حاوی یخ استفاده نکنید.

۸- تاول های پوستی را پاره نکنید.

۹- در سوختگی های شدید، هرگز به مصدوم مواد غذایی و آب ندهید.

اقدامات اولیه در سوختگی با مواد شیمیایی

۱- ابتدا لباس های آلوده به مواد شیمیایی را با قیچی ببرید و سپس تکه تکه خارج کنید لباس های آلوده کمترین تماس را با قسمت های سالم بدن داشته باشد، سپس محل آسیب دیده را با آب فراوان (حداقل به مدت ۲۰ تا ۳۰ دقیقه) شستشو دهید. سعی کنید آب آلوده حاصل از شستشو روی نواحی سالم نریزد.

۲- در صورتی که ماده شیمیایی پودری است، ابتدا با یک برس نرم مواد را پاک کنید. سپس با آب فراوان (حداقل به مدت ۲۰ تا ۳۰ دقیقه) شستشو دهید.

۳- هرگز از ماده خنثی کننده برای شستشوی محل سوختگی استفاده نکنید. بسیاری از مواد خنثی کننده خود خاصیت سوزانندگی دارند. تنها راه کاهش اثر

مرکز آموزشی درمانی امام موسی کاظم (ع)

اقدامات اولیه در سوختگی

این راهنما اطلاعات مختصری در اختیار شما می‌گذارد، لذا پیگیری جهت درمان، مراقبت و آموزش ضروری است. جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفنهای بیمارستان تماس حاصل نمایید. (صبح‌ها داخلی ۳۰۶ و سایر اوقات داخلی ۱۱۴)

۰۳۱-۳۳۴۵۷۶۷۰-۳

www.savaneh.mui.ac.ir

شماره تلفن نوبت‌گیری از درمانگاه‌های تخصصی:

۰۳۱-۳۳۰۳۳۹۷۰

کد: FA
واحد آموزش سلامت

شستشوی چشم آلوده به مواد شیمیایی، آب آلوده شده حاصل از شستشو را به جانب بیرونی چشم هدایت کنید، تا به چشم سالم آسیب نرساند.
۴- در اولین فرصت به اورژانس چشم پزشکی مراجعه کنید.

اقدامات اولیه در سوختگی چشم‌ها در حوادث چهارشنبه سوری

چنانچه بر اثر حادثه، پارگی و آسیب فیزیکی به چشم وارد شد:
 از فشرده کردن، مالیدن و شستشوی چشم‌ها خودداری کنید.
 از هیچ‌گونه پماد و قطره چشمی استفاده نکنید
 از قرار دادن دستمال، پنبه یا گاز بر روی چشم خودداری کنید.
 یک لیوان یک بار مصرف کاغذی را برش دهید، کوتاه کنید و به عنوان پوشش روی چشم بگذارید. (به این روش، فشاری به چشم و پلک وارد نمی‌شود)
 از مصرف آسپیرین، ایبوپروفن و موارد مشابه پرهیز کنید.
 مواد غذایی و آشامیدنی به بیمار ندهید تا در صورت نیاز انجام عمل جراحی امکان‌پذیر باشد.
 اگر حادثه بدون هیچ ضربه‌ای به صورت پاشیده شدن مواد داخل چشم باشد، شستشوی چشم‌ها با مقادیر زیادی از سرم‌های شستشو و یا آب آشامیدنی به مدت حداقل ۳۰ دقیقه و مراجعه به مرکز چشم پزشکی توصیه می‌شود.

سوزاندگی مواد شیمیایی، استفاده از آب برای شستشوست.

اقدامات اولیه در سوختگی با قیر داغ

۱- بلافاصله محل را با آب سرد، خنک کنید.
 ۲- هرگز سعی نکنید قیرسفت شده را از محل سوختگی جدا کنید
 ۳- سریعاً به مرکز درمانی سوختگی مراجعه کنید

در شستشوی محل آسیب دیده با مواد شیمیایی باید جریان آب از روی عضو عبور کند.

اقدامات اولیه در سوختگی چشم‌ها با مواد شیمیایی

۱- اولین و مهم‌ترین اقدام، شستشوی چشم در اسرع وقت با مقادیر زیادی از سرم‌های شستشو و یا آب آشامیدنی با جریان کم به مدت حداقل ۳۰ دقیقه است.
 ۲- برای شستشو بایستی پلک‌های بیمار کاملاً باز و داخل چشم به خوبی شستشو داده شود
 ۳- در صورت سوختگی در نواحی متعدد، چشم‌ها و صورت بایستی در اولویت شستشو قرار گیرند، در هنگام